

II.

Pojedinačni programi pravnih lica, osim privrednih društava sa većinskim učešćem državnog kapitala u kojima vlasnička prava po osnovu državnog kapitala vrši ovo Ministarstvo, prikupit će se putem javnog poziva.

Sredstva iz tačke I. ove Odluke će se raspoređivati prema kriterijima utvrđenim u tački I ove Odluke.

III.

Sredstva navedena u programu iz tačke I. ove Odluke će se raspoređivati na pojedine programe na osnovu odluka koje donosi federalni ministar, uz saglasnost Vlade Federacije Bosne i Hercegovine.

IV.

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije će izvještaje o utrošenim sredstvima Tekućih grantova dostavljati Federalnom ministarstvu finansija/Federalnom ministarstvu finansija i Vladi Federacije Bosne i Hercegovine tromjesečno, u skladu sa Zakonom o izvršenju Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2008. godinu ("Službene novine Federacije BiH", broj 97/07).

V.

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V broj 280/08

15. aprila/travnja 2008. godine
Sarajevo

Premijer
dr. **Nedžad Branković**, s. r.

ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЕНЕРГИЈЕ, РУДАРСТВА И ИНДУСТРИЈЕ

382

Na osnovu člana 10. Zakona o proizvodnji i prometu naoružanja i vojne opreme ("Službene novine Federacije BiH", broj 79/07), federalni ministar energije, rudarstva i industrije donosi

УПУТСТВО

О ИСТРАЖИВАЊУ, РАЗВОЈУ И ОСВАЈАЊУ СРЕДСТАВА НАОРУЖАЊА И ВОЈНЕ ОПРЕМЕ

I. ОПЋЕ ОДРЕДБЕ

- Ovim Uputstvom definiše se metodologija rada pri istraživanju, razvoju i osvajanju sredstava naoružanja i vojne opreme (u daljnjem tekstu: NVO), usavršavanje postojećih sredstava NVO kao i osvajanju specijalnih reprodukcijskih materijala u skladu sa Zakonom o proizvodnji i prometu naoružanja i vojne opreme Federacije Bosne i Hercegovine.
- Ovim Uputstvom se definišu prava, obaveze i dužnosti nosioca razvoja u postupku istraživanja, razvoja i osvajanja sredstava NVO.
- Planiranje i materijalno-finansijsko obezbjeđenje zadataka istraživanja i razvoja sredstava NVO vrši se putem dugoročnih, srednjoročnih i godišnjih planova razvoja proizvođača sredstava NVO.
- U procesu istraživanja, razvoja i osvajanja moraju se sprovesti sve mjere zaštite tajnih podataka.

II. ИСТРАЖИВАЊЕ

Istraživanje je dio procesa razvoja i zasniva se na potrebama inotrižnja i opremanja vojnih i policijskih snaga u Bosni i Hercegovini. Realizuje se kao usmjerena istraživanja, i to:

1. Опća istraživanja

Opća istraživanja se vrše radi unapređenja naučnih saznanja, bez direktnog povezivanja za određeno sredstvo NVO. Njima se proširuju znanja, razjašnjavaju zakonitosti vezane za fenomene i pojave u vezi sa NVO i istražuju mogućnosti primjene ostvarenih

otkrića i inovacija. Rezultati ovih istraživanja obrađuju se u vidu studija ili elaborata.

Zadatke općih istraživanja predlažu za unošenje u plan naučnoistraživačkog rada, pored proizvođača i korisnika sredstava NVO i druge naučnoistraživačke ustanove.

Saglasnost za unošenje ovih zadataka u plan naučnoistraživačkog rada daje Federalna direkcija za namjensku industriju (u daljnjem tekstu: Direkcija), a nosioci realizacije izrađuju prethodnu analizu (u daljnjem tekstu: PA) i program realizacije (u daljnjem tekstu: PR).

Saglasnost o prihvatanju PA i PR, po zadacima općih istraživanja i korišćenju rezultata istraživanja, daje Direkcija.

Materijalno-finansijsko obezbjeđenje PA i PR vrši proizvođač ili korisnik sredstava NVO u cjelini ili zajedničkim finansiranjem u odgovarajućem odnosu sa naučnoistraživačkom ustanovom.

2. Primijenjena istraživanja

Primijenjena istraživanja se vrše s ciljem unapređenja naučnih i stručnih saznanja i po pravilu prethode razvoju novih sredstava NVO, treba da omoguće brži i ekonomičniji razvoj novih sredstava NVO s aspekta tehničkih i tehnoloških rješenja.

Završavaju se konkretnim rješenjem, a najčešće sa funkcionalnim modelom u jednoj ili više varijanti.

Zadatke primijenjenih istraživanja predlažu za unošenje u plan naučnoistraživačkog rada, pored proizvođača i korisnika sredstava NVO i druge naučnoistraživačke ustanove.

Suglasnost za unošenje ovih zadataka u plan naučnoistraživačkog rada daje Direkcija, a nosioci realizacije izrađuju PA i PR.

Saglasnost o prihvatanju PA i PR, po zadacima primijenjenih istraživanja i korišćenju rezultata istraživanja, daje Direkcija.

Materijalno-finansijsko obezbjeđenje PA i PR vrši proizvođač ili korisnik sredstava NVO u cjelini ili zajedničkim finansiranjem u odgovarajućem odnosu sa naučnoistraživačkom ustanovom.

III. RAZVOJ SREDSTAVA NVO

1. Sopstveni razvoj

Sopstvenom razvoju sredstava NVO pristupa se kad nastanu potrebe za novim sredstvom NVO (zahtjev tržišta), modernizacijom ili za zamjenom tehnički zastarjelih sredstava NVO i ako se ocijeni da je ekonomičan i tehnički izvodljiv razvoj i proizvodnja navedenog sredstva NVO.

Za donošenje odluke o sopstvenom razvoju izrađuju se:

- Taktička studija (u daljnjem tekstu: TS);
- PA i;
- PR.

1.1. Taktička studija (TS)

TS je polazni dokument procesa opremanja i predstavlja analizu oblika oružane borbe iz koje proističe potreba za određenim sredstvom NVO.

Ovu studiju izrađuju taktički nosioci.

1.2. Prethodna analiza (PA)

PA predstavlja dokument na osnovu koga se donosi odluka o prihvatanju programiranja zadataka i obezbjeđenju finansiranja izrade PR. U okviru PA razmatraju se i odobravaju postavljene taktičko tehnički zahtjevi (u daljnjem tekstu: TTZ).

1.3. Program realizacije (PR)

PR predstavlja osnovni dokument za programiranje razvoja i definisanje elemenata ugovora. Radi se za sisteme NVO u cjelini ili posebno za svako sredstvo NVO, a obuhvata:

- analizu i definisanje ukupno potrebnih količina;
- analizu i izbor puta realizacije razvoja sredstava NVO i opremanja;

- техничко-ekonomsku analizu (u daljnjem tekstu: TEA) za razvoj sredstava NVO s prijedlogom kompletnih TTZ;
- integralno tehničko obezbjeđenje sredstava NVO;
- predračun ukupnih troškova i očekivane efekte po razvoj borbene sposobnosti

Koordinator aktivnosti na izradi PR je Direkcija, a u izradi PR, pored nosioca razvoja kao nosioca izrade cjelokupnog PR, obavezno učestvuju taktički nosioci i kooperanti dotičnih sredstava NVO.

2. Razvoj novih sredstava NVO

Razvoj novih sredstava NVO, u slučajevima kad je neophodno za objektivno definisanje predmeta PR, u sklopu TEA, a po usvojenom prijedloga PA, može da se vrši izrada idejnog projekta, projekta modela ili probnih komada po načelima za početni razvoj, s tim da ovo ne poprimi obim i karakteristike dugotrajnog razvoja sredstava NVO.

2.1. Realizacija razvoja sredstava NVO

Realizacija razvoja sredstava NVO vrši se po usvojenom PR. Ugovaranje od strane nadležnih organa vrši se postepeno, po određenim fazama razvoja.

Izuzetno, kad se radi o manje složenim programima gdje je rizik minimalan, ugovaranje se može vršiti za cjelokupno opremanje vojnih i policijskih snaga u Bosni i Hercegovini, s tim što odredbe ugovora za nultu (u daljnjem tekstu: "0") seriju stupaju na snagu nakon uspješne realizacije prototipa, odnosno prototipske partije (u daljnjem tekstu: PP) i usvajanja sredstava u naoružanje vojnih i policijskih snaga u Bosni i Hercegovini, a za serijsku proizvodnju ("S") po uspješnom prijemu "0" serije.

U slučaju razvoja i osvajanja proizvodnje složenih sredstava s dugim periodom razvoja i osvajanja proizvodnje, odluka odgovarajućeg nivoa o narednim fazama ("0" serija i serija "S") može se donijeti i prije završetka realizacije prethodne faze. Prijedlog odluke, usuglašen sa vojnim i policijskim snagama u Bosni i Hercegovini - taktičkim nosiocem, daje Direkcija, kada na osnovu stanja prethodne faze zaključuje da se bez većeg rizika može ući u narednu fazu proizvodnje. Inicijalni prijedlog za početak naredne faze prije okončanja prethodne može da potekne i od nosioca realizacije razvoja - proizvodnje.

Razvoj sredstava NVO realizuje se po jednoj od sljedećih varijanti:

- Direkcija ili druge istraživačkorazvojne organizacije koordiniraju početni i prototipski razvoj zaključno sa tehničkom dokumentacijom za "0" seriju;
- Proizvodne organizacije su nosioci PR što obuhvata početni i prototipski razvoj i tehničku dokumentaciju za "0" seriju.

2.2. Razvoj sredstava NVO

Razvoj sredstava NVO po usvojenom PR (zavisno od složenosti i težine razvoja, rezultata primijenjenih istraživanja i drugih specifičnosti) vrši se kroz početni razvoj iza koga slijedi prototipski razvoj, ili samo kroz prototipski razvoj.

Koja će se sredstva NVO razvijati kroz početni, a koja kroz prototipski razvoj odlučuje Direkcija na prijedlog nosioca PA i PR.

2.3. Početni razvoj

Početni razvoj se odnosi na složena sredstva NVO, i obuhvata izradu idejnog projekta, pretprojekta, odnosno projekta sa eventualnom izradom modela ili makete cijelog sredstva NVO ili dijelova.

Za sredstva NVO koja se prilikom ispitivanja uništavaju ili kod kojih se očekuju velike teškoće u prototipskom razvoju, u fazi početnog razvoja izrađuje se probni komad/komadi. Kroz početni razvoj rješavaju se problemi od kojih zavisi uspješnost prototipskog razvoja.

2.4. Idejni projekt i pretprojekt

Idejni projekt i predprojekt su tehnički elaborati koji predstavljaju prvo približavanje rješenju sredstva NVO. Zavisno od složenosti sredstva mogu se raditi u više varijanti rješenja pojedinih dijelova ili cijeline sredstva NVO.

Dokumentacija idejnog projekta i pretprojekta sredstava NVO, po pravilu, sadrži:

- podatke o tehničkim rješenjima za sredstva NVO kod nas i u inostranim armijama, prema TTZ, TS i PA (ako su od interesa za razvoj);
- proračune, skice i crteže, s obrazloženjem varijanti (idejnih rješenja);
- preciziranje PR i uvjeta za prototipski razvoj i proizvodnju;
- elemente standardizacije, unifikacije, karakteristika kvaliteta i pouzdanosti i sl.;
- prijedlog eventualnih dopuna i izmjena TTZ.

U toku izrade idejnog projekta i pretprojekta ili poslije njegovog usvajanja može se raditi model i maketa (za složenija sredstva NVO).

Kroz izradu jednog ili više modela (radi približavanja PT) ispituje se funkcija sklopa ili cijeline sredstava NVO i provjeravaju ugrađeni materijali.

Ako je neophodno sagledati samo oblik, raspored i odnos dijelova i sklopova sredstva NVO, radi se maketa u pravoj ili smanjenoj razmjeri.

Za sredstva NVO kod kojih se, po usvojenom PR, početni razvoj vrši kroz izradu probnog (probnih) komada, probni komad predstavlja prvo približavanje rješenju sredstva NVO.

Probni komad služi i za provjeru mogućnosti korišćenja rezultata primijenjenih istraživanja. Radi se, zavisno od složenosti sredstva, u jednoj ili više varijanti (cijeline ili dijelova sredstva), radi ispitivanja ugrađenih materijala i funkcije sklopova i cijeline.

Dokumentacija za izradu probnih komada ima, u načelu, iste elemente kao i za idejni projekt.

Direkcija razmatra rezultate ispitivanja probnih komada za složenija sredstva NVO (ako je rađeno više varijanti), odabire najpovoljniju i usvaja eventualne manje izmjene i dopune TTZ za prototipski razvoj.

Kada su rezultati početnog razvoja u svemu po zahtjevima u PR, a prototipski razvoj nastavlja ista organizacija, u prototipski razvoj se ulazi bez međufaznih odlučivanja tj. Direkcija samo prihvata informaciju od nosioca razvoja.

Ako se nakon početnog razvoja mijenja razvojna organizacija - nosilac razvoja, a rezultati početnog razvoja ne izazivaju izmjene TTZ u prototipskom razvoju, Direkcija uz prethodni dogovor s predstavnicima početnog i prototipskog razvoja, donosi odluku o usvajanju rezultata ispitivanja početnog razvoja i predaji dokumentacije početnog razvoja organizaciji koja će vršiti prototipski razvoj.

U slučaju neuspjeha ili znatnog odstupanja od TTZ početni razvoj se prekida, a Direkcija donosi odluku o daljem postupku.

2.5. Prototipski razvoj

Prototipski razvoj se vrši radi provjere mogućnosti ostvarenja TTZ, pogodnosti za proizvodnju, funkcionalnosti, ekonomičnosti izrade, kvaliteta i pouzdanosti tehničke koncepcije rješenja, pogodnosti za održavanje itd.

Proces prototipskog razvoja kroz izradu prototipa (u daljnjem tekstu: PT) ili probne partije (u daljnjem tekstu: PP) zavisi od predloženih i utvrđenih potreba datih PR i rezultata eventualno vršenog početnog razvoja. Pri određivanju broja PT sredstava u PP uzimaju se u obzir i potrebe za: interno i završno ispitivanje, kontrolu kvaliteta i pouzdanosti na više uzoraka, utvrđivanje prednacrtu propisa o kvalitetu proizvoda, odnosno nacrtu propisa o kvalitetu proizvoda za "0" seriju, uključivanje proizvođača i pouzdanu provjeru konstrukcionih rješenja.

Za sredstva NVO koja se prilikom ispitivanja uništavaju (municija i sl.) obavezno se radi PP.

Izmjene i dopune u toku razvoja PT i PP, kao i ovjeru tehničke dokumentacije, vrši nosilac razvoja.

Ispitivanje i verifikaciju rezultata razvoja PT i PP, ako je to neophodno, vrši se na opitnim poligonima po programima ispitivanja zajednički definisanim s razvojnom i proizvodnom organizacijom.

2.6. Nulta serija

"0" serija je predserija koja veže razvoj sa „S" proizvodnjom sredstava NVO. Tehnička dokumentacija je ista po sastavu i tretmanu kao i za „S" proizvodnju.

Konstruktivnu dokumentaciju (u daljnjem tekstu: KD) za "0" seriju radi razvojna organizacija koja je vršila prototipski razvoj na bazi KD za "PP".

Na osnovu KD za "0" proizvođač sredstava NVO radi tehnološku dokumentaciju po kojoj će se vršiti „S" proizvodnja.

Prijedlog nacrt propisa o kvalitetu proizvoda NVO radi se uporedo sa KD za "0" i mjerodavan je za ugovaranje "0" serije, a važi i za ispitivanje i prijem "0" serije.

IV. OSVAJANJE SREDSTAVA NVO PO LICENCNOJ DOKUMENTACIJI ILI RAZVOJ KOPIRANJEM

Kad se kroz TS i PA utvrdi da je potrebno u zemlji osvojiti proizvodnju nekog stranog sredstva NVO (nabavkom licencne dokumentacije ili kopiranjem po uzorku), pristupa se analizi tržišta i pregovorima sa stranim partnerom.

Prije donošenja konačne odluke o nabavci licencne dokumentacije ili kopiranju po uzorku, nabavljaju se uzorci i vrše verifikaciona ispitivanja, pomoću kojih se provjeravaju taktičko-tehničke osobine sredstva u odnosu na TTZ i ponudu, a istovremeno se sa potencijalnim nosiocem licence ispituje pogodnost sredstva i vrši tehnološka analiza mogućnosti osvajanja u zemlji.

Na osnovu ovako stečenih saznanja radi se PR osvajanja sredstva NVO, u kojem se definiše najpovoljniji put realizacije.

Pri osvajanju po licenci realizacija se, u načelu, odvija kroz osvajanje proizvodnje, koja se može ostvariti tokom jedne ili više faza ("0" seriju ili tehnološku probnu partiju i "0" seriju).

Izuzetno, osvajanje se može otpočeti prototipskim razvojem sredstva kao cjeline ili parcijalno (usavršavanjem djela sredstva, adaptacije, nova tehnologija i materijali i sl.), kada se otvaraju posebni razvojni zadaci.

Kada se osvajanje vrši po licencnoj dokumentaciji, izrada tehnološke ili probne partije, odnosno "0" serije, vrši se po tehnologiji i alatom za „S" proizvodnju.

Ako je licencna dokumentacija nepotpuna ili se očekuju teškoće pri realizaciji ili kopiranju sredstva NVO, prototipski razvoj se vrši kao i u slučaju sopstvenog razvoja.

Nosilac cjelokupnih aktivnosti na osvajanju sredstva NVO po licencnoj dokumentaciji je razvojno proizvodna organizacija ili više njih koja je prema programskoj orijentaciji usmjerena za proizvodnju tog sredstva, dijelova ili sklopova sredstva.

Završno ispitivanje PT, PP ili "0" serije obavlja se po postupku za sopstveni razvoj, pri čemu se moraju ispuniti uvjeti iz TTZ i propisa o kvalitetu proizvoda ili iz propisa o kvalitetu proizvoda prerađene licencne dokumentacije za sredstva NVO koja se realizuju prema licencnoj dokumentaciji.

U slučaju kopiranja ispitivanja se vrše i upoređenjem sa uzorkom koji je kopiran. Sredstva koja se proizvode po licenci ili kopiranjem usvajaju se u naoružanje po odredbama za sopstveni razvoj.

V. USAVRŠAVANJE

Pod usavršavanjem sredstva NVO podrazumijevaju se rekonstrukcije ili adaptacije koje obezbjeđuju poboljšanje borbenih kvaliteta sredstva NVO ili borbenog kompleta u pogledu bezbjednosti, upotrebe, efikasnosti, pouzdanosti, tehnološko-proizvodnih mogućnosti eksploatacije, pogodnosti za održavanje i sl.

Usavršavanje sredstva NVO vrši se nakon uvoza ili u toku razvoja, kopiranja, serijske proizvodnje, remonta ili eksploatacije.

Usavršavanja odobrava Direkcija na prijedlog razvojnoistraživačkih organizacija, proizvođača naoružanja i remontnih zavoda, korisnika i pojedinaca.

Ako se usavršavanjem mijenjaju bitno TTZ sredstva postupa se kao pri sopstvenom razvoju novog sredstva NVO. Nosilac aktivnosti izrade programa realizacije (PR) za usavršavanje sredstva NVO razvojnoistraživačke organizacije, proizvođači naoružanja i remontni zavodi.

Zahtjev za usavršavanje sredstva NVO, kojim se bitno ne mijenjaju TTZ, podnose vojne i policijske snage u Bosni i Hercegovini (taktički nosilac) ili inokupac, a prema PR koji radi predlaže.

Na osnovu rezultata ispitivanja usavršenog sredstva u opitnom centru, vojne i policijske snage u Bosni i Hercegovini (taktički nosioc) ili inokupac, donosi rješenje o usvajanju usavršenog sredstva u NVO.

VI. RAZVOJ SREDSTAVA NVO U KOOPERACIJI SA INOSTRANIM PARTNEROM

U slučaju da se PR predloži razvoj sredstva NVO u kooperaciji sa inopartnerom, a sredstvo je namijenjeno oružanim snagama BiH, a odluku o tome donosi Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine na prijedlog Direkcije, a ako je sredstvo namijenjeno inotrižistu, odluku donosi Direkcija.

Cjelokupni proces razvoja sredstva NVO iz stava 1. ovog člana sprovodi se po odredbama ovog uputstva za sopstveni razvoj, zaključno sa "0".

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Proizvođači i remonteri sredstava NVO dužni su uskladiti svoju tehničku dokumentaciju sa ovim Uputstvom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Uputstva.

Ovo Uputstvo stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 10-18-4237/07
decembra/prosinca 2007. godine
Mostar

Ministar
mr. **Vahid Hećo**, s. r.

ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА И НАУКЕ

383

Na osnovu člana 118. Zakona o upravi u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 28/97 i 26/02), tačke II, III i V Odluke u načinu obrazovanja i visini naknade za rad stručnih komisija i drugih radnih tijela osnovanih od strane Vlade Federacije BiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe ("Službene novine Federacije BiH", broj 80/07, 84/07 i 4/08), te na osnovu člana 28. Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke broj 08-02-3-3965/07 od 17. jula 2007. godine, federalna ministrica obrazovanja i nauke donosi

RJEŠENJE

O OBRAZOVANJU STALNE KOMISIJE - VIJEĆA ZA USKLAĐIVANJE UDŽBENIČKE POLITIKE

I.

Образује се Вјеће за усклађивање удџбеничке политике у слиједећем саставу:

1. MELIHA ALIĆ, predsjednik
Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, ministrica,
predsjednik Vijeća
2. ZDENKA MERDŽAN, član
Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta
Zeničko-dobojskog kantona